

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามค้ำาคามคำรายนงานของนักเรียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษ 6

นายชาตฤชัย ยมคิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร ปรวิญญาดกดุศาสตรมหาบัณเฑิต

ภาควิชาสารัตถศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-895-7

010723,

11556222

FACTORS EFFECTING PRACTICES OF THE BUDDHIST
FIVE PRECEPTS AS REPORTED BY UPPER SECONDARY
SCHOOL STUDENTS IN EDUCATIONAL REGION SIX

MR. CHANCHAI - YOMDIT

A Thesis Submitted In Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Foundations of Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1985

คู่มือวิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าตามคำรายงานของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6

โดย   นายชาญชัย ยมคินธุ์

ภาควิชา   สารพัดศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์
พระโสภณคณาภรณ์ (ระแบบ ฐิตญาโณ)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....*สุประคิม*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สุประคิม บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ประจักษ์*..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประจักษ์ สีหอำไพ)

.....*กรรณิการ์*..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ สัจกุล)

.....*พฤทธิ*..... กรรมการ
(ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....*พระโสภณคณาภรณ์*..... กรรมการ
(พระโสภณคณาภรณ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าตามคำรายงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6
ชื่อนิสิต	นายชาญชัย ยมคิษฐ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ พระโสมณคณาภรณ์ (ระแบบ รุติญาโณ)
ภาควิชา	สารัตถศึกษา
ปีการศึกษา	2528

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบพรรณนาเชิงสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตามศีลห้า และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าตามคำรายงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 6

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมการถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตามศีลห้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6 มีค่าเฉลี่ย 96.40 และนักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 50.50) ปฏิบัติสูงกว่าค่าเฉลี่ย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 6 มี 4 ปัจจัย เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ความประพฤติของเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ลักษณะของเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน

ปัจจัยทั้งสี่ดังกล่าวเมื่อจัดกลุ่มแล้ว ปรากฏว่า มี 3 กลุ่ม เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ กลุ่มเพื่อน (ความประพฤติของเพื่อนและลักษณะของเพื่อน) บ้าน (การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง) และวัด (ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Factors Effecting Practices of the Buddhist Five
Precepts as Reported by Upper Secondary School
Students in Educational Region Six

Name   Mr. Chanchai Yomdit

Thesis Adviser   Pruet Siribanpitak, Ph.D.
Prasopon Kanaporn (Rababb Thitayano)

Department   Foundations of Education

Academic Year   1985

Abstract

This is a descriptive research using correlation method. The purpose of this study is to examine the practices of the Buddhist five precepts and factors effecting to those practices as reported by the upper secondary school students in the Educational Region 6.

The samples were students at the upper secondary school in the Educational Region 6. Four hundred students were randomly selected by the multi-stage random sampling procedure. The research instruments were two questionnaires which designed by the researcher. The data collected were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, mode, multiple

regression analysis and factors analysis

The results of the research:

1. The average practices of Buddhist five precepts of upper secondary school students in Educational Region 6 were 96.40. Most of the students' (50.50%) practices were above average.

2. The factor effecting practices of Buddhist five precepts of upper secondary school students in Educational Region 6 revealed that 4 independent variables were the main contributors to the function. The order of contribution was: friends' behavior, parents' rearing, friends' characteristics and relationship between monasteries and communities.

Factor analysis was done among these 4 variables. It was shown that the four variables were nicely factorized into three groups. They were: peer group (friends' behavior and friends' characteristics); family (parents' rearing); and church (the relationship between monasteries and communities.)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถึคคักรรรมประภาศ

วึถยานึพณฐึนึสำเรึจลว้งลงค้วยคึ ค้วยค้วมเช็ออารึของอาจาร์ยึ
คร.พฤทฐึ สึรึบรรมพึทกัษึซึ่งเป็นอาจาร์ยึที่ปรึกษาวึถยานึพณฐึ ท่านไค้กรูณาให้ค้ำ
ปรึกษาพึจารณา ทรวจแก็ไข ให้ก้ำล้งใจและทชัยช่วยเหลืออย่างคึยึยึ ส่วนอาจาร์ยึ
ที่ปรึกษาอึกัท่านหนึง คึอ พระสัโสมณคณากรรณ ไค้ให้ค้ำปรึกษาและทรวจพึจารณาแก็ไข
เนือหาสาระค้ำนศาสนา ทร.ศักคึลึทฐึ ชัคคึยาสุวรรณ กรูณาให้ค้ำเนะนำชัยช่วยเหลือ
และให้ก้ำล้งใจเสมอมา พระราชวรมุณี ไค้กรูณาเนะนำเนือหาสาระทางค้ำนศาสนา
และเก็ร็องม็อวึจึยึ ผู้ชัยศาสตราจาร์ยึ คร.กรรณึการึ สัจจุล รongsasttraจาร์ยึ
คร.พณึทึพา ลุทึยึสุข และรongsasttraจาร์ยึ อัมพร สุชเกษม ไค้กรูณาให้ค้ำเนะนำ
ทรวจแก็ไขในเนืองค้ำน

ผู้ทรงอุณฐึ คึงรัยนามึนึภาคณวคไค้เส็ยสละเวลาอันมึค้ำให้ค้วม
อนุเคราะหึทรวจเก็ร็องม็อค้วยค้วมเค็มใจและอดทนเป็นที่สุค ผู้บึรึหารึโรงเร็ยน
มัชยมศึษาหลายท่านอาทึ อาจาร์ยึอุคณ มัฎฐา อาจาร์ยึทวิ หาญมนตรึ
อาจาร์ยึนึวฒึนึ รังษึมาศและท่านอึนึ ที่ไม้สรมารถเช็ยนามึนึที่นึไค้ ทรลอคจน
นักรึเร็ยนที่คอบแบบสอบถาณ ไค้ให้ค้วมร่วมม็ออย่างคึนึขณะทีผู้วึจึยึออกเก็บชัข้อมูล
ภาคสนาณ คุณอุคร จรรยาศรรณไค้กรูณาเป็นฐะเร็องการึบ้นทึกชัข้อมูลค้วยค้วม
วึรึยะอุคสาหะ อาจาร์ยึอุทึยึ วรสุวรรณรวัษไค้ชัยจึคึพึมพ์และทรวจรูปแบบค้วย
ค้วมคึงใจและเค็มใจ คุณสุกัทรา เนลึมชัยไค้ให้ค้วมชัยช่วยเหลือและให้ก้ำล้งใจ
ค้วยคึเสมอมา พอ้ชัน แม่มุณฐึลึบ ยมกึษฐึไค้ให้ทุนอุคทณุนการึวึจึยึและให้ก้ำล้งใจ
แก็ลुकทรลอคเวลา

ผู้วึจึยึฐึลึกสำนึกและชานชึงึนึน้ใจของนุคคณทุกท่านทึกล้วมาล้ว
เป็นอย่างบึงึ จึงึคัร็วชอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนึ.

ชาตฐึยึ ยมกึษฐึ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ๖

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ๗

กิตติกรรมประกาศ..... ๗

รายการตารางประกอบ..... ๘

บทที่

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการค้นคว้าวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	8
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	8
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ของการวิจัย.....	10

2 บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการปฏิบัติตามพระพุทธรศาสนา กับสังคม.....	11
ความหมายและองค์ประกอบของศีลห้า.....	14
ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้า.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามศีลห้า.....	68

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 108
	การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 109
	การรวบรวมข้อมูล..... 112
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 113
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	สภาพการปฏิบัติตามศีลห้า..... 117
	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร..... 120
	ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้า..... 124
	กลุ่มปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้า..... 126
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ
	สรุปผลการวิจัย..... 129
	อภิปรายผลการวิจัย..... 129
	ขอเสนอแนะ..... 144
	บรรณานุกรม..... 146
	อัญมณี
	ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ..... 160
	ข. ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกมาศึกษา..... 161
	ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 163
	ง. ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล..... 186
	ประวัติผู้วิจัย..... 190

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 ตารางแสดงจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา ในเขตการศึกษา 6.....	107
2 ตารางแสดงจำนวนตัวอย่างที่จะทำการศึกษา.....	108
3 ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	112
4 ตารางแสดงสภาพการปฏิบัติตามศีลห้าของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง..	117
5 กราฟแสดงการแจกแจงของคะแนนการปฏิบัติศีลห้า.....	118
6 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	120
7 ตาราง ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามศีลห้า.....	125
8 ตารางแสดงการจัดกลุ่มตัวแปร.....	126

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย